

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Tractatus De Libertatibvs Ecclesiae Gallicanae

Charlas, Antoine

Leodii, 1684

Præfatio.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38227

PRÆFATIO.

I. Libertates Ecclesiæ Gallicanæ tam frequenter, & in rebus tanti momenti jam pridem laudabantur ab illius Gentis Scriptoribus, & rerum Ecclesiasticarum Tractatoribus; ut nemo esset, quin earum rationem, originem, progressum, partes, & justitiam nosse cuperet. Cupiditatem illam nova Præfulum Parisiis mandato Regio congregatorum de Ecclesiastica potestate Declaratio vehementius accendit, ut Tractatum eo de argumento conscriptum avidè legendum existimem. Aliqui viri docti propositionem unam, aut plures ex iis, quæ in prædicta declaratione continentur, confutandas susceperunt: nemo

Libertatum Gallicanarum, quas penitus

* 2

tus

P R Æ F A T I O.

tus nosse operæ pretium erat, naturam investigavit, aut exposuit. Quamobrem, licet vires meas longè impares agnoscerem, tentandam etiam illam partem, & cùm aliis exponendam existimavi; ut in apertam lucem educerentur quæcumque præfata Declaratio complectitur. Quo in studio tantum laboris & diligentiae contuli, ut sperare ausim, neminem fore, quem temporis in iis, quæ profero, legendis consumpti poeniteat; ac fortè nonnullos extituros, qui, cognitâ ex hoc specimine materiae dignitate, ad eam perfectiùs tractandam, ingenii vim, doctrinam, & eloquentiam, quibus pollent, conferendas existiment.

II. Quatuor præcipuè declarata sunt ab Illustrissimis Archiepiscopis, & Episcopis Gallicanis; Primum, Reges & Principes in temporalibus nulli Ecclesiasti-

P R Æ F A T I O.

fiasticæ potestati, Dei ordinatione sub-
jici; neque autoritate clavium Ecclesiæ
directè vel indirectè deponi, aut illo-
rum subditos eximi à fide, atque obe-
dientia, ac præstito fidelitatis Sacramen-
to solvi posse. Secundum, valere, atque
immota consistere Synodi Constans-
tensis Decreta de autoritate Concilio-
rum generalium, quæ sess. 4. & 5. con-
tinentur: nec probari à Gallicana Ec-
clesia, qui eorum Decretorum, quasi
dubiæ sint autoritatis, ac minus ap-
probata, robur infringant, aut ad so-
lum schismatis tempus Concilii dicta
detorqueant. Tertium, Apostolicæ po-
testatis usum moderandum per Cano-
nes Spiritu Dei conditos, & totius mun-
di reverentia consecratos: valere etiam
regulas, mores, & instituta à Regno,
& Ecclesiâ Gallicanâ recepta. Quartum,
in fidei quæstionibus Summi Pontifi-
cis

P R Æ F A T I O.

cis irreformabile non esse iudicium, nisi Ecclesiæ consensus accesserit. Præmiserant autem, se ad ea declaranda fuisse adductos, ne Ecclesiæ Gallicanæ Decreta & Libertates à majoribus suis magno studio propugnatae, earumque fundamenta Sacris Canonibus, & Patrum traditione nixa diruerentur; tum ne Romani Pontificis Primatus, & majestas imminueretur; ac denique ne simplices animæ ab Ecclesiæ Matricis, Christi-que adeò communionem dissociarentur. Concludunt, Declarationem ad omnes Ecclesias Gallicanas, atque Episcopos iis Spiritu Sancto autore præsidentes mittendam.

III. Ut hæc omnia diligenter discutiantur; ac circa ea veritas elucescat, Tractatum hunc in duodecim Libros partitur, quorum primus naturam, originem, ac progressum Libertatum Ecclesiæ

P R Æ F A T I O.

clesiæ Gallicanæ investigat. Secundus autem illarum justitiam considerat, occasione illorum verborum, *Ecclesia Gallicana Decreta, & Libertates multi diruerentur*. Tertius de Libertatum Gallicanarum propugnatoribus agit, occasione illorum verborum; *A Majoribus nostris tanto studio propugnatas*. Quartus de potestate Ecclesiæ in temporalia Principum disputat, occasione primæ Propositionis. Quintus Concilia cum Summo Pontifice componit, occasione secundæ Propositionis. Sextus est de Summi Pontificis autoritate, præcipuè circa summa disciplinæ Ecclesiæ Gallicanæ Capita, occasione tertiæ Propositionis. Septimus, cujus sit momenti Summi Pontificis in decidendis Fidei quæstionibus iudicium, expendit, occasione quartæ. Octavus originem jurisdictionis Cleri, ac præsertim Episcoporum

P R Æ F A T I O.

rum inquit, occasione illorum verborum; *Episcopos iis (Ecclesiis) Spiritu Sancto autore praesidentes*, quibus, ut indicant publicata deinde, quasi commentarii loco scripta, insinuatur Episcopos jurisdictionem suam à Summo Pontifice non accipere. Reliqui Libri alia prosequuntur Libertatum Capita, quæ in variis Scriptorum Gallicanorum libris continentur, quæque omnia videntur tertiâ Propositione confirmata.

IV. Cæterum, si quid ignorantiam, aut incogitantiam mihi contra veritatem, contra justitiam, aut etiam contra debitam cuiquam reverentiam exciderit, pro non scripto habere velim, atque ad primum æqui Lectoris monitum, nedum ad Ecclesiæ nutum, cujus semper & iudicio, & imperio, Deo adjuvante, subiacere cupio, me illud emendaturum polliceor.

P R Æ F A T I O.

V. CLERI tamen tam illustris dum in re tam gravi declarationem examinandam aggredior, nemo me temeritatis accuset. Cur enim dissidentibus à parente filiis, nefas sit Patris jura defendere? Cumque in Gallia potestatis etiam sæcularis terrore Theologi ad sequendam Episcoporum doctrinam adigantur, quomodo alii, quibus liberum est, quod sentiunt, promere, debitæ communi omnium parenti pietatis officio non desint, si ejus causæ patrociniū ultrò non susceperint? Temeritatem si qua consilio meo inest, ne autem insit, plurimùm mihi verendum est, totam in eo positam video, quod ad opus tam arduum, ipse tam tenuis manum admoveam. Verùm, ubi eos, qui ad causæ justitiam, parem eloquentiæ vim asferre possunt, orantes audiero, libens tacebo.

VI. Nec tamen celeberrimo Clero Gallicano, me hac in parte adversari confiteor

*†

teor

P R Æ F A T I O.

teor. Nam, præterquam quod Episcopi tantum congregati hanc Declarationem emisere, aliis non mandantibus, nec suapte spontè probaturis, contrariam mentem frequentioribus, & liberioribus Comitibus aliàs idem Clerus aperuit, ut sequentibus testimoniis præviè demonstro.

VII. Primæ propositioni viriliter restitit Clerus Gallicanus in Comitibus generalibus illius Regni anno 1614. & 1615. habitis. Exstat hac de re, & (ne mutatam ita pridem sententiam suspiceris) cum aliis Cleri Gallicani Actis, Tomo 5. collecta est anno 1673. Illustrissimi, ac per totum orbem Christianum celeberrimi Cardinalis Perronii eloquentissima oratio, in qua non solum pro Ecclesiastico, sed etiam pro Nobilium Ordine se dicere declarat, his ipsis verbis tertium Ordinem alloquens; *Considerez que ce n'est point moy que vous écoutez. CAR CE N'EST POINT MOY QUI PARLE EN CETTE CAUSE, MAIS TOVT LE CORPS DE L'ORDRE ECCLESIASTIQUE,*

P R Æ F A T I O

QUE, ET TOVT CELVY DE LA NOBLESSE, qui
luy a donné adjoinction, & a député ces dou-
ze Seigneurs, pris des douze Gouvernemens du
Royaume, afin d'autoriser mes paroles de leur
presence, & témoigner en cette occasion la mes-
me devotion que leurs Predecesseurs ont portée
à l'Eglise.

VIII. Secundæ Propositionis veritas ita
pendet à veritate quartæ, ut Joannes Lau-
noius, qui suis epistolis iter ad declaratio-
nem infra descriptam complanasse vide-
tur epist. 6. Tomi primi, postquam Papæ
judicium non esse infallibile probare ten-
tavit, etiam autoritate Romanorum Pon-
tificum, concludat pag. 42. *Hac est igitur
Apostolica Sedis doctrina, HÆC TRADITIO, CO-
MES INDIVIDVA ILLIVS ALTERIVS, QVA ROMANVS
PONTIFEX CONCILIO SVBJICITVR. Qui Theolo-
gus placita duo ista connexa inter se non esse
asseveraret, non falleretur modo; sed imperi-
tum etiam se & professione suâ indignum pro-*
* + 2 ba-

P R Æ F A T I O.

baret. Similia in pluribus aliis locis scrip-
sit. At non solum has Propositiones in-
ter se connexas esse sensit, sed etiam quar-
tam continere secundæ causam, & ratio-
nem; *Nimirum*, inquit epist. 5. Tomi
quarti pag. 29. RATIO CVR (Papa) SVBEST
CONCILIO, EX EO TOTA REPETITVR, QVOD IN
FIDE, ET MORIBVS ERRARE POSSIT. Atqui Ec-
clesia Gallicana sæpè declaravit Papæ ju-
dicium in quæstionibus Fidei, ad quas
pertinent etiam dubia circa præcepta mo-
rum, esse infallibilia. Credidit ergo Pa-
pam non subesse Concilio. Celeberrimus
Conventus Melodunensis anno 1579. tit. 1.
Constitutionum, qui est *de fidei profes-
sione* sic decrevit; *Operam dabunt ii quibus
hac cura demandata est; Episcopi scilicet, &
eorum Vicarii, ut in omnibus Synodis tam
Diæcesanis, quàm Provincialibus, OMNES
ET SINGVLI, TVM CLERICI, TVM LAICI AM-
PLECTANTVR, ET APERTA PROFESSIONE EAM FIDEM
PRONVNCIENT, QVAM SANCTA ROMANA ECCLESIA*
MA-

P R Æ F A T I O.

MAGISTRA, COLVMNA, ET FIRMAMENTVM VERI-
TATIS PROFITETVR, ET COLIT. *Ad hanc enim*
propter suam principalitatem necesse est omnes
convenire Ecclesias. Si quis autem Roma-
nam Ecclesiam hinc à Papa distinguendam
contendat, videat litteras 85. Episcopo-
rum Galliae ad Innocentium X. an. 1653.
scriptas: *Majores causas, inquit, ad Se-*
dem Apostolicam referri solemniter Ecclesia
mas est, quem fides Petri nunquam deficiens
PERPETVÒ RETINERI PRO IVRE SVO POSTVLAT.
Æquissima huic legi obsequentes. . . . Exper-
ta est nuper Beatitudo Vestra quantum A-
postolica Sedis in gemini capitis errore profli-
gando valuerit autoritas. Continuo sedata
est tempestas, atque ad Christi vocem venti,
& mare obedierunt. Quod si quis nimium
morosus cavilletur, etiam discrimen esse
ponendum inter Sedem Apostolicam, &
Summum Pontificem, os illi occludant
aliae litterae à 30. Episcopis scriptae eidem
Pontifici 19. Julii eodem anno; *Non solum*

* + 3

ex

P R Æ F A T I O.

ex Christi Domini nostri pollicitatione Petro facta, sed etiam ex actis priorum Pontificum, & ex anathematismis adversus Appollinarium, & Macedonium, nondum ab ulla Synodo œcumenica damnatos, à Damaso paulo antè jactis, JUDICIA PRO SANCIENDA REGVLA FIDEI A SVMMIS PONTIFICIBVS LATA SVPER EPISCOPORVM CONSVLATIONE (SIVE SVAM IN ACTIS RELATIONIS SENTENTIAM PONANT, SIVE OMITTANT, PROVT ILLIS COLLIBVERIT) DIVINA ÆQVE AC SVMMA PER VNIVERSAM ECCLESIAM AVTORITATE NITI; CVI CHRISTIANI OMNES EX OFFICIO IPSIVS QVOQVE MENTIS OBSEQVIUM PRÆSTARE TENEANTVR. Ea nos quoque sententia ac fide imbuti, &c.

IX. Tertia Propositio, si eò tantùm spectet, ut summus Pontifex usum Apostolicæ potestatis Canonibus Spiritu Dei conditis, & totius mundi reverentiâ consecratis, quantùm per temporum, personarum, & negotiorum circumstantias liceat, accomodet; utque statuta, & consuetudines Sanctæ Sedis, & Ecclesiarum consensione firmatas absque causa necessaria

P R Æ F A T I O.

saria non immutet , prorsus necessaria non erat ; quippè cùm res sit per se nimis nota. Si autem prætextu Canonum , aut consuetudinum Summo Pontifici debita subtrahatur obedientia , vel imminuatur plena ejus potestas , ea certè propositio sensui Ecclesiæ Gallicanæ , nisi fortè à tempore ultimæ declarationis immutata sit , apertè repugnat , quod tum ex aliis multis colligitur , tum evidenter demonstrat instrumentum typis editum à Typographo Regio cum privilegio Majestatis Christianissimæ sub hoc titulo ; *Advis de l'Assemblée generale du Clergé de France à Messieurs les Archevêques & Evêques de ce Royaume , conclusum ; Fait en l'Assemblée generale du Clergé de France le 20. Janvier 1626. & subscriptum ; par le commandement des Illustrissimes & Reverendissimes Cardinaux , Archevêques , & Evêques , & de tous les Ecclesiastiques deputez en l'Assemblée generale*

rale

P R Æ F A T I O.

*rale du Clergé de France. Leonor d'Estampés,
Evêque de Chartres*; Hujus instrumenti articulus 137. quem, utpotè aliquantum prolixum, & ipsismet verbis, Gallicis, ut tota illius vis manifestiùs appareat, exscribendum referemus lib. 9. cap. 10. tertiæ, & quartæ recentiorum Comitiorum propositionibus è regione, ac consequenter secundæ adversatur.

X. Ne quis igitur Ecclesiæ Gallicanæ splendore commotus miretur, quod nos ejus declarationem examinare audeamus. Nam præterquam quod Ecclesia Romana, cujus defendendæ autoritatis studium ad majora viribus tentanda nos impellit, Gallicanæ sine dubio præstat, ipsiusmet Gallicanæ sensum, & doctrinam propugnamus; quod ut ad ampliorem lucem deducatur, accedamus ad opus.

CLERI